

Honnyi Levelek

és

Tudósítások:

Magyar Ország.

Nagy Váradról, September 18-dik napján.

A' tegnapi nap igen örvendetes, de egyszersmind nevezetes is vólt réánk nézve, midőn az érdemeket mé'tán megjutalmazni tudó Fels. Királyunk' kegyelméből, Méltós. Keresztszegi Gróf *Csáky László* Eő Nagysága Szepes földének örökös Ura, 's azon Nemes V. Megyének örökös Fő Is-pánya, Kortzolari választott, N. Váradí Suffraganeus Püspök, S. Vicarius, Aszódi Sz. Kereszt Prépostja, és a' N. Váradí T. Káptalannak 20 esztendőök alatt, sok érdemekkel fénylő tagja, és Custóssa, éppen azon székéből, mellyben 1422-ben ezen Méltóságnak össe *Csáky László* Úr ült vala, a' Nagy Préposti székben, mellyet eleitől fogva a' Magyar Honnyak igen nagy férfis; hogy többeket elhalgassunk, *Bátory* 1272-ben *Telegdi Csanád* 1322-ben, *Bertránd* Kárdinál 1338-ban, *Vitéz János* 1445-ben, *Miklós* Sebastiai Püspök 1490-ben, *Rhedey Ferentz* 1566-ban, *Bede-kovics Lajos* 1649-ben, és a' későbbi időkben Gr. *Csáky Miklós* 1734-ben, *Szalbek Mátyás*, 1759-ben, Gr. *Kolonits László* mostani Kalotsai nagy Méltóságú Ersek is 1768-ban, Gr. *Korn Ferentz* 1774-ben, fényes érdemmel ékesítettek, számtalan örvendező népek' tapsolásai között, a' múlt esztendőben Augustus hónapnak 29-kén meghalá-lozott Gr. *Sauer Kajetán* Arbai Püspök helyében

béiktattatott. Kettős öröm fogta el valóban szívünket e' történetért, egyik; ezen Méltóságnak már 20 esztendőök óta mindenekkel éreztetett felebaráti szeretete, jó hazafisága, és eredeti méltóságával pontig meg egyező kegyessége; másik pedig az, hogy ezen Méltóságnak Zabólc Fő Kapitánytól eredett ditső elei még Sz. István előtt ezen Nemes Vármegyében, érdemekhez mérséklett uradalmakat bírván, sőt 1269-ben Bihar, 1396-ban pedig Adorján és Keresztszeg váraival is megajándékozta, e' Megyének nem csak hasznos oszlopokat, hanem a' többek között *Csáky Miklósban* 1396-ban, *Istvánban* 1405-ben, *Lászlóban* 1426-ban, *Ferentzben* 1455-ben, *Mihályban* 1543-ban Fő Ispányokat; *Imrében* 1703-ban, és *Miklósban* 1727-ben Váradi Püspököket's egyszer mind Fő Ispányokat adván. Ezen mostani Nagy Prépostunkban is azokhoz hasonló, 's mintegy örökségül által jött kegyességet, pártfogást, és a' köz jót; 's Isten ditsőségét előmozdító munkásságot ábrázolhatunk, 's remélhetünk is.

Ugyan ezen tegnapi alkalmatossággal iktattatott bé Fő Tisztelendő *Nemethi Ignácz Úr* is a' Sz. Szék, és T. Bihar Vármegye Táblabírája, a' Tek. Káptalan érdemes tagjainak számába, a' ki előbb az Egri Megyében négy esztendeig Lelki Pásztorságot, azután a' Sz. Széknél öt esztendeig titoknokságot; végtére néhai Méltós. *Miklós Ferentz* Váradi Püspök Eö Nagysága mellett nyoltz esztendeig a' Latere kanonokságot e-mebéli szép tehetségeinek ditséretes meg bizonyításával viselvén, érdemei a' N. Váradi Kanonokságra méltán érdemesítették.

Erdély Ország.

Maros Vésdárhegyről Augustus hónapjában.

Lemenében vagyon az emberi Nemzet' egének bőltözattyáról, a' nem természeti, hanem idegen gyilkos halálnak egyik mérges sűgára a' *hójasos himlő*.

Ez a' történet egy halhatatlan Anglusnak, az emberi nemzet nagy barátjának Doct. *Jennernek* munkája. Szerentsés sziget, melly *Jennereket* szűl! Boldog század a' XVIII-ik, melly ilyen elméket hozhat elő!

Az elme a' XIX-dik század elején sem vénnűlt meg. A' mi idők várandós! Sok jeles dolgokkal terhes: és már egy nagy reménységű szűlöttet elé is hozott. Ez az életnek más nem kisebb, de gyalázatosabb, és útálatosabb ellenségétől készűl az emberi nemzetet megzabadítani, és a' hójasos himlővel együtt a' jövő emberi nyom előtt ezt is esméretlenné tenni. A' nyavalya közönségesen nem elég esméretes; mert a' havasok lakosait jární szokott fekélyes helybéli nyavalya is ahoz számláltatik tudatlanságból.

De ez tulajdonképpen a' setéség' titkaiban, az emberi nemzetnek természeti kifejtődzésének, és tenyészésének nemes edényei által, azoknak költsönös munkájoknak kellemetességei között veszi eredetét; eggyik nemről és személyről a' másikra elragadás által megyen. Ma eddig elleneálhatatlanúl terjed, és szüntelenül harapodik.

Nevéről esmeretes; a' Magyaroktól magok nyelvén a' leg első Európai nemzet' nevéből neveztetik: vagy talám a' szó eredetére nézve, az Ásiából, a' kereszties hadból haza bódorgott Eu

rópai napnyugoti népek a' napkeletiektől közön-
ségesen *Frankoknak* neveztetvén, a' nemzeti nyelv-
nek kimondásbéli formája által, attól a' szótól
vette eredetét, és neveztetését: *Frantzunak* hív-
ják.

Erdélynek, és közelébb M. Vásárhelynek van
az a' szerentséje, hogy D. G. D. Urban azt az Erdé-
lyi férfit, és hazafi elmét mutassa elé az egész
emberi nemzetnek; a' ki az Olasz Orszagi Cs.
K. hadi ispotályoknál tett figyelmetes, és dítsé-
retes szolgálattjai után, az azt követett szeren-
tsés gyakorlásai között annak a' nyavalyának
egy tulajdon eszköz orvosságát feltalálta, és száz
's több példákban tett próbatételei után, azt tö-
kéletesnek esmérte. Ez által, ha ki a' méreg-
nek még semmi jelét is nem veszi észre, de
mélián, vagy talám ok nélkül is félne, 's tart-
haina tölle: telyes bátorságba teszi magát. A'
ki pedig a' mérget valósággal elkapta volna, az
is eleinten könnyen, és átallyába tsalhatatlanul
még gyógyíthattya magát. Ugyan is

A' beteg, mind férfi, mind asszony ember,
maga, könnyen a' leg nagyobb titokban, min-
den veszedelem félelmén kívül, más embernek,
sőt még az orvosoknak, 's patikáknak segedel-
mek nélkül is véghez viheti a' szükségeseke: a'
gyógyulás tsalhatatlan.

Az orvosság maga a' munkátska 2-dik részé-
ben adattatik elé igen röviden; az első része pe-
dig némelly szükséges előre való tudásoknak, 's
a' nyavalya' eddig való történetének rendit ad-
ja elé. Déák nyelven íratott; Julius 1 ső és 2-
dik napjain az orvos Urak, 's más tudós és tu-
dományt szerető emberek 's Méltóságok előttfel-
olvastatott, 's dítsértetett. — Ezennel a' nagyobb
közönségnek tisztelettel jelenti a' vólt halgatói
közzül